

VNEUS Virolainen Meri(VNK)

14.10.2011

*Eduskunta
Suuri valiokunta*

Viite

Asia

EU; Eurooppa-neuvoston 23.10.2011 valmistelut; Euroalueen kehittäminen sekä kasvua ja kilpailukykyä vahvistavat toimet

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti selvitys, joka koskee Eurooppa-neuvoston 23.10.2011 valmisteluja; Euroalueen kehittäminen sekä kasvua ja kilpailukykyä vahvistavat toimet.

EU-asioiden valtiosihteeri

Kare Halonen

EU-erityisasiantuntija

Meri Virolainen

]

LIITTEET

Asiasanat	Eurooppa-neuvosto, kilpailukyky, talouskriisi, talouspolitiikka, vakaus- ja kasvusopimus, euroalue
Hoitaa	TEM, VM, VNEUS
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TPK, UM, VNK, YM

VNEUS Hyvärinen Anna-Lotta(VNK),
Virolainen Meri(VNK)

14.10.2011

Asia

EU; Eurooppa-neuvoston 23.10.2011 valmistelut; Euroalueen kehittäminen sekä kasvua ja kilpailukykyä vahvistavat toimet

Kokous

Liitteet

Viite

EUTORI/Eurodoc nro:

U-tunnus / E-tunnus:

Käsittelyn tarkoitus ja käsittelyvaihe:

Euroalueen päämieskokouksen 21.7.2011 lausumassa Eurooppa-neuvoston puheenjohtajaa Herman Van Rompuy:ta pyydettiin lokakuuhun mennessä laatimaan konkreettisia ehdotuksia työmenetelmien (governance) kehittämiseksi ja kriisinhallinnan tehostamiseksi euroalueella. Liittokansleri Angela Merkel ja presidentti Nicolas Sarkozy lähettivät 14.8.2011 kirjeen puheenjohtaja Van Rompuyille, jossa he ehdottivat työskentelymenetelmien parantamiseksi mm. kaksi kertaa vuodessa kokoontuvaa euroalueen huippukokousta (Euro Summit). Lisäksi he ehdottivat useita toimenpiteitä talous- ja budjettipolitiikan koordinaation tiivistämiseksi. Alankomaiden pääministeri Mark Rutte puolestaan lähetti 7.9.2011 Van Rompuyille kirjeen, jossa Rutte ehdotti useita toimia euroalueen vakauden turvaamiseksi.

Nämä kysymykset nousevat esille Eurooppa-neuvoston kokouksessa ja euroalueen päämiesten kokouksessa 23.10.2011. Tämän muistion tavoitteena on tuoda esille Suomen perusnäkömyksiä euroalueen kehittämisestä sekä talouspolitiikan koordinaatiosta. Kantoja tarkennetaan myöhemmin käsittelyn edetessä.

Asiakirjat:

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

Käsittelijä(t):

Meri Virolainen, VNEUS
Anna-Lotta Hyvärinen, VNEUS
Ilkka Kajaste, VM

Suomen kanta/ohje:

Samanaikaisesti kun tarvitaan akuuttia kriisinhallintaa euroalueella, on otettava käyttöön tehokkaampia toimintatapoja koordinaation vahvistamiseksi. On välttämätöntä varmistaa unionin oikeuden tehokas toimeenpano, valvonta sekä uskottavat seuraamukset. Komission tulisi ottaa saamansa valtuudet tehokkaasti käyttöön.

Euroalueen toiminnassa on käytettävä niin pitkälti kuin mahdollista normaaleja ja vakiintuneita menettelyjä. Sen sijaan, että luotaisiin uusia toimielimiä, on varmistettava jo olemassa olevien toimielinten – erityisesti komission – vahva rooli. Euroalueen päämieskokousten valmistelua varten on luotava selvät toimintaperiaatteet. Sekä euroryhmän että päämieskokousten valmisteluun käytettävissä olevia resursseja on vahvistettava.

Jokainen jäsenvaltio on vastuussa omasta julkisesta taloudestaan ja omista veloistaan (EUT-sopimuksen 125 artikla). Markkinapaineita, jotka täydentävät EU- ja euroalueen sisäistä koordinaatiota, ei saisi vähentää siirtymällä euromaiden velkojen osalta yhteisvastuullisuuteen.

Pääasiallinen sisältö:

Kun jäsenvaltiot valmistelevat vakaus- ja lähentymisohjelmiensa vuosittaisia päivityksiä, niiden tulee kertoa avoimesti komissiolle ja neuvostolle konkreettisista ja aikataulutetuista toimista, joilla kansallisia budjetteja tasapainotetaan ja saavutetaan keskipitkän aikavälin tavoitteet. Näin muut jäsenvaltiot ja komissio saavat nähdäkseen suunnitelman jäsenvaltion tulevasta varainkäytöstä, jolloin ongelmatapauksiin voidaan puuttua ajoissa. On tärkeää, että jäsenvaltiot voivat keskustella ja luoda vertaispainetta huonosti asioitaan hoitavia maita kohtaan. Myös komission tulee käyttää poliittisia sanktioita ja julkisesti kiinnittää huomiota ongelmiin.

Tasapainoisen budjetin säännön kirjaamista oikeudellisesti sitovasti lainsäädäntöön on erikseen arvioitava.

Hiljattain hyväksytty talouspolitiikan koordinaatiota parantava lainsäädäntöpaketti (ns. six pack) on pantava täytäntöön viipymättä. Komission on käytettävä uuden lainsäädännön tarjoamia välineitä, ml. seuraamukset, täysimääräisesti ja niin automaattisesti, kuin on säädetty.

Kilpailukykyerot ovat yksi keskeisimmistä syistä euroalueen kriisiin. Siksi kilpailukykyyn ylläpitäminen ei ole vain kunkin maan oma ongelma. Kilpailukykyyn ja kasvuun liittyvät toimet (Euro Plus -sopimus, Eurooppalainen lukukausi) eivät ole toistaiseksi olleet tuloksiltaan tyydyttäviä. On pohdittava, miten voitaisiin paremmin arvioida jäsenvaltioiden edistymistä ja kannustaa niitä asianmukaisesti toimiin. Jäsenvaltioiden ja komission on luotava painetta poliittisia sanktioita (naming and shaming) käyttämällä niihin maihin, jotka eivät noudata sovittuja suosituksia.

Koheesiorahastoista maksettava tuki on jo ehdollista. Komission tulee antaa ehdotus siitä, miten ehdollisuutta voitaisiin laajentaa myös muihin rakennerahastoihin ja mahdollisesti muihin EU-budjetista suoritettaviin tukiin.

Lisäksi on pohdittava, miten koheesio- ja rakennerahastojen varoja voitaisiin paremmin kohdentaa kasvua ja kilpailukykyä tukeviin toimiin.

Unionin on kyettävä hyödyntämään täysimääräisesti yhteisten sisämarkkinoiden kasvupotentiaali. Keskeinen ongelma on digitaalisten sisämarkkinoiden puuttuminen. Lisäksi jo annetun lainsäädäntö on laitettava täytäntöön ajoissa ja tehokkaasti.

Jäsenvaltiot ovat jo sitoutuneet pragmaattisen verokoordinaation edistämiseen (esim. parhaiden käytänteiden vaihtaminen, veronkierron ja petosten torjunta) Euro Plus –sopimuksessa. Näiden sitoumusten toteuttamista on edistettävä aktiivisesti.

On tärkeää, että euroalueen päämieskokoukset valmistellaan perusteellisesti niin, että kaikki euroalueen jäsenmaat, euroryhmä ja komissio ovat mukana valmistelussa. Euroalueen huippukokoukseen nousevat strategiset asiat tulee valmistella ministeritason euroryhmässä (Eurogroup) ja sen alaisessa eurotyöryhmässä (Eurogroup Working Group) komissiovalmistelun pohjalta. Euroalueen päämiehet tekevät strategiset linjaukset. Kokousten valmisteluun ja seurantaan ei pidä luoda uutta byrokratiaa, vaan käyttää ensisijaisesti komission olemassa olevia voimavaroja.

Euroryhmän roolia, johtamista ja organisointia tulee täsmentää. Olisi tutkittava, voitaisiinko talouskomissaari nimittää euroryhmän puheenjohtajaksi.

Jos päätöksiä tehdään unionin rakenteiden ulkopuolella, jäsenvaltioiden tasa-arvoisuus ja unionin yhtenäisyys kärsivät. Tämä kehitys on epätoivottavaa erityisesti Suomen kaltaisten maiden kannalta. Unionin institutionaalisissa puitteissa annetaan paremmat mahdollisuudet kansallisille parlamenteille osallistumiselle päätöksentekoon.

On varmistettava, että koko unionin yhtenäisyys säilyy, vaikka euroalueen maiden yhteistyö tiivistyy niille kuuluvissa asioissa.

Talouspolitiikan koordinaatiota koskevia asioita käsitellään yhä useammin G20-tasolla. Euroalueen ulkoista edustautumista koskevia järjestelyjä tulisi tehostaa siten, että euroalueen yhteinen intressi tulee entistä paremmin esille.

Kansallinen käsittely:

EU-ministerivaliokunta 14.10.2011

Eduskuntakäsittely:

Käsittely Euroopan parlamentissa:

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema:

Taloudelliset vaikutukset:

Muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tekijät:

Asiasanat Hoitaa	kilpailukyky, talouskriisi, talouspolitiikka, vakaus- ja kasvusopimus, euroalue TEM, VM
Tiedoksi	EUE, OKM, OM, STM, UM, VNEUS, YM
